

Lm. Âutinh Nguyễn Đức Thụ, SJ

NGƯỜI VIỆT

Thư thiết

Đắc Lộ Xuất Bản 2012

Lm. Âutinh Nguyễn Đức Thụ, SJ

NGƯỜI VIỆT THỨ THIẾT

Vài điều căn bản
về cách xử thế thời nay ở nước ngoài

Đắc Lộ Xuất Bản
2012

Đắc Lộ xuất bản & phát hành

Lần thứ nhất, 1995, Chicago, Hoa Kỳ

Lần thứ hai (có nhuận đính), 2012, Melbourne, Úc Đại Lợi

Ấn hành với sự đồng ý của cha Geoffrey King SJ, bề trên dòng Tên, St Ignatius, Richmond & cha chú Canut Nguyễn Thái Hoạch.

Phổ biến dịp lễ giỗ 100 ngày cho tác giả,
thứ Bảy 6/10/2012, tại nhà thờ St Ignatius, Richmond.

Kỹ thuật: Phạm Văn Hoá

Minh Hoạ: Tuấn-Linh

Trình bày & nhuận đính: Minh-Duy

**Modern Etiquette
for overseas Vietnamese people
Vietnamese Edition - 2012**

Mục Lục

Lời mở đầu	7
1. Thành tín	9
2. Lời nói	10
3. Ăn uống	13
4. Y phục & thân thể.....	18
5. Nhà ở và Chung sống.....	19
5.1 Nhà ở	19
5.2 Chung sống.....	20
6. Những cái "có"	23
7. Những cái "không"	24
8. Thăm viếng	25
8.1 Khách	25
8.2 Chủ	26
9. Cách ăn uống theo kiểu tây phương	28
9.1 Xếp đặt chỗ ngồi nơi bàn ăn	28
9.2 Cách sử dụng bộ đồ ăn	29
9.3 Cách sử dụng dao và nĩa	31

9.4 Cách sắp xếp trên bàn ăn.....	32
9.5 Cách ăn uống khi có tiệc	32
♦ Canh súp	33
♦ Thay đĩa ăn	34
♦ Mời món chính và rượu.....	34
♦ Cách ăn món chính	34
♦ Cách ăn bánh mì.....	35
♦ Ăn tiếp lần hai	35
♦ Uống trà/cà phê.....	35
9.6 Cách ăn uống theo kiểu buffet.....	36
9.7 Cách thức ăn một vài món.....	36
9.8 Vài lời lưu ý chủ tiệc.....	37
9.9 Vài lời lưu ý khách	38
10. Nơi công cộng	39
11. Điện thoại	44
Sách tham khảo	47
Lời kết	49

DẪN

Tập sách này đáng lẽ đã được phát hành từ năm 2006 tại Úc sau khi ra mắt ở Hoa Kỳ vào năm 1995. Tuy nhiên vì nhiều lý do ngoài ý muốn, mãi đến nay mới được gửi đến quý đồng hương như một món quà để lại dương thế của tác giả khi chưa bất ngờ từ giả cuộc sống trần gian vào lúc 9g30 sáng thứ ba 26/6/2012 vừa qua.

Người Tây Phương có câu: "Khi ở Roma, hãy làm như người Roma" (*When in Rome, do as the Romans do*). Ông bà chúng ta cũng thường hay nói: "Nhập gia tùy tục". Tác giả đã để ý đến sự khác biệt giữa đông tây và dựa vào những kinh nghiệm thực tế, đề nghị chúng ta vài điều căn bản về cách xử thế thời nay ở nước ngoài mà cha gọi là cách xử thế của 'người Việt thứ thiệt' nên có.

Những lời căn dặn của cha trong những trang sách sau đây xem ra thật chí tình và thực tiễn. Có những điều đơn sơ, giản dị nhưng không ít khi chúng ta không biết đến để ứng dụng cho hợp tình hợp lý.

Do đó, món quà mà quý vị đang có trên tay đây, xin được như những nhắc nhở của một người đi trước và mỗi khi đọc đến nó, chúng ta tưởng nhớ đến tác giả và những ân cần lo toan mà cha đã một thời tận hiến nơi đất Úc này, đặc biệt là ở Adelaide, Nam Úc trong suốt khoảng thời gian 33 năm từ 1979 đến 2012.

Thân kính
Minh-Duy, một người con Cha

Ấn hành dịp lễ giỗ 100 ngày cho tác giả,
linh mục Autinh Nguyễn Đức Thụ SJ
(1934-2012)

Lời nói đầu

Thưa Quý Đồng Hương,

Người Việt chúng ta đang có mặt khắp bốn phương trời. Dù muốn dù không, mỗi người chúng ta đều là những người đại diện cho toàn thể Dân tộc Việt Nam ở nơi mình đang sinh sống. Qua cách xử thế của mỗi người mà toàn thể người Việt chúng ta được kính trọng hay bị khinh khi.

Vì hoàn cảnh chiến tranh quá lâu dài, nên có nhiều người thuộc thế hệ chúng ta không được hướng dẫn và học hỏi đầy đủ về cách xử thế tốt đẹp của cha ông; cho nên có thể vô tình có những sự thiếu sót trong lúc xử thế. Đó là nguyên nhân làm cho tất cả người Việt chúng ta bị khinh chê.

Mặc dầu không phải là người chuyên môn, nhưng vì tình đồng hương, qua kinh nghiệm sống nhiều năm trên đất khách quê người, xin ghi lại một số điều cần bản tối thiểu về cách xử thế, hầu nhắc nhở và giúp đỡ chúng ta đối xử tốt đẹp với tất cả mọi người, để mỗi cá nhân cũng như tất cả tập thể người Việt chúng ta được mọi người kính nể mến thương.

Cũng xin quý độc giả, vì tình đồng hương, góp thêm ý kiến và chỉ vẽ cho những điều thiếu sót để giúp nhau hoàn thiện hơn. Xin chân thành cảm ơn.

Chicago 28.8.1995

Lm. Nguyễn Đức Thụ, SJ

1. Thành Tín

Khi giao tiếp với đời, không một ai trong chúng ta lại ưa thích:

- ❑ Những thứ người thiếu thành thật, giả dối,
- ❑ Những người hay chê bai, nói hành, nói xấu người khác,
- ❑ Những kẻ ích kỷ, chỉ muốn lợi dụng người khác để mưu lợi cho mình, như mượn đồ đạc, vay tiền bạc mà lại không muốn trả lại hay không trả cho đúng hẹn,
- ❑ Những người không biết tôn trọng và bảo vệ tài sản chung, sử dụng những đồ vật chung một cách cẩu thả, bừa bãi; không giữ gìn trật tự, sạch sẽ tại các nơi công cộng,
- ❑ Những kẻ vô ý thức, thiếu tự trọng và coi thường người khác như nói chuyện ồn ào trong khi phải giữ im lặng, hay không giữ đúng hẹn đúng giờ, hoặc hứa mà không làm.

Do đó, chỉ vì một số người không quan tâm bảo toàn giá trị của chữ Tín trong lời nói và việc làm, làm tất cả tập thể người Việt chúng ta - trong đó có cả bạn nữa - đang bị mang tiếng là một thứ dân kém cỏi, thiếu văn minh, thiếu trưởng thành vì:

- ❑ không giữ đúng hẹn đúng giờ;
- ❑ không giữ im lặng trong lúc phải im lặng nơi các buổi hội họp;
- ❑ không tôn trọng kỷ luật, trật tự, vệ sinh nơi công cộng.

Để kịp thời cứu vãn danh dự của chính mình và của cả tập thể người Việt ở nước ngoài, mỗi người chúng ta đều có bổn phận

tự vấn lương tâm. Nếu có sơ sót “thất tín” về điều gì trong bất cứ phạm vi nào, hãy cố gắng tu sửa, để không những bảo toàn mà còn làm sáng ngời giá trị chữ Tín của cha ông, để chính mình, gia đình, cộng đoàn và toàn thể người Việt chúng ta lại được tôn trọng và quý mến như thời cha ông của nòi giống Lạc Việt chúng ta.

2. Lời Nói

Lời nói là hiện thân của con người. Qua lời nói, người ta có thể biết được người nói thuộc hạng người nào. Đức Giêsu, Ngôi Lời của Chúa Trời nhập thể, đã dạy bảo chúng sinh: *“Những lời bởi miệng nói ra thì xuất tự đáy lòng, chính những lời nói ấy làm cho con người ta ra tốt hay xấu.”* (Mt 15:18-19)

Vậy lời nói của chúng ta phải là lời nói dịu dàng chứa đựng ý chân thật và tình thương mến. Lời nói phải rõ ràng, nhỏ vừa đủ nghe; không quá to tiếng; không vừa nói vừa khoa chân múa tay.

Đang khi nói, nếu bị ngứa cổ, muốn ho hắng hay hắt hơi, phải biết cách hãm lại, hoặc nếu lỡ hắt hơi, thì phải biết che miệng lại, đồng thời nói “xin lỗi (excuse me)”.

Khi đối thoại với người nào, hãy hướng nhìn vào mặt người ấy, đưa mắt nhẹ nhàng vào khoảng giữa mũi và miệng người ấy. Nhưng cũng phải tránh nhìn chằm chằm vào mặt người ta như thể là muốn ăn tươi nuốt sống người ta.

Thật là bất lịch sự khi đang nói chuyện với ai mà mình lại đưa mắt nhìn đi nơi khác. Làm như vậy là coi thường người mà chúng ta đang nói chuyện với.

Không bao giờ "cướp lời" người đang nói. Nếu vô ý cướp lời ai, thì phải ngưng ngay tức khắc sự "cướp lời bất lịch sự này" và phải lễ phép nói "xin lỗi (sorry)".

Việc "cướp lời" người đang nói là một lỗi rất nặng trong việc giao tế hằng ngày (trừ trường hợp của người chủ tọa trong buổi hội họp với một lý do thật chính đáng). Người nào lỗi phạm cái tội "cướp lời" này - cho dù là vô ý - sẽ bị coi là người bất lịch sự, thiếu trưởng thành.

Trong một cuộc nói chuyện công cộng hay riêng tư, bao giờ cũng chỉ có một người nói, còn các người khác biết lắng nghe, bất kể nhiều hay ít người.

Thật là bất lịch sự biết bao khi tham dự các buổi thuyết trình, coi văn nghệ, xem chiếu bóng chung mà lại có người nói chuyện ồn ào như họp chợ. Trừ trường hợp bất đắc dĩ, có điều gì tối cần thiết phải nói với người bên cạnh, thì phải nói giọng thì thầm hết sức nhỏ và phải hết sức vắn tắt. Nếu cần phải nói chuyện riêng tư với ai, hãy mời người đó đi ra xa khỏi nơi đó mà tâm sự riêng tư với nhau.

Trong những năm qua, các cộng đồng cũng như các nhóm người Việt chúng ta ở nhiều nơi có mời những người bạn ngoại quốc tới dự các buổi kịch nghệ, thuyết trình do chúng ta tổ chức. Mặc dầu họ không biết tiếng Việt, họ không hiểu gì, nhưng luôn chăm chú tham dự trong thinh lặng và trật tự. Con cái của họ, lớn cũng như nhỏ, đều im lặng chăm chú theo dõi, không gây náo động ồn ào. Họ là những người tự trọng, là những người có giáo dục. Họ biết phải giữ trật tự và im lặng để tôn trọng các diễn viên cũng như toàn thể cử tọa. Trong khi đó, hầu hết người Việt chúng ta, từ người lớn cho đến trẻ con, thường lại hay có

thói quen cười nói ồn ào hỗn độn. Do đó, tập thể người Việt chúng ta có thể bị khinh khi là những hạng người thô lỗ, kém văn minh.

Để tỏ ra mình là người lịch sự, nên dùng thường xuyên những từ sau đây khi tiếp xúc với người Úc:

- ❑ **Thank you** (cám ơn): Bạn nên biết nói cảm ơn bất cứ khi nào người khác làm một điều gì đó tử tế với mình, như nấu một bữa cơm cho bạn, cho bạn mượn một cuốn sách, nhất nhất hãy biết nói cảm ơn với lòng tri ân thực sự trong lòng của mình.
- ❑ **Please** (làm ơn): Đây là chữ có 'quyền lực' như chữ 'thank you' (cám ơn). Chữ này thường được dùng khi chúng ta muốn người khác giúp mình một điều gì (*would you please go with me to the supermarket*) hay để trả lời một câu hỏi khi có ai đó mời bạn điều gì (*would you like a cup of coffee? Yes, please*).
- ❑ **Excuse me** (xin lỗi): Đây là một cách nói lịch sự để giúp chúng ta trong cơn bối rối (như tự nhiên ợ chua, ho, hắt xì hơi... *Whoops, excuse me*), cũng như làm cho câu nói của mình không trở nên cộc cằn thô lỗ (*Excuse me, is this the Vietnamese catholic church in SA? Excuse me, can I get pass, please*)
- ❑ **I beg your pardon** hay **pardon?**: Đây là cách hỏi lịch sự thay vì hỏi trống không 'cái gì vậy? what?'
- ❑ **I'm sorry**: Cũng như chữ excuse me, dùng để xin lỗi cho một điều gì mình đã làm (*Sorry I am late*)
- ❑ **You're welcome** (không có chi): Đây là một cách nói khiêm tốn đáp trả khi người khác nói cảm ơn mình.

3. Ăn Uống

Cách ăn uống và xử thế nơi bàn ăn biểu lộ cho người ta đánh giá mình thuộc hạng người nào: Người có tư cách hay là người thô kệch? Cha ông chúng ta cũng nhủ bảo rằng: *“Ăn để sống chứ không phải là sống để mà ăn”*. Do đó, trong các bữa ăn gia đình, nơi bạn bè hoặc tiệc tùng nơi nọ nơi kia, chúng ta phải luôn tỏ ra mình là người lịch thiệp, biết tự trọng trong lời nói và cử chỉ.

“Lời nói không mất tiền mua, lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau.”
Nơi bàn ăn lễ tất nhiên cần có những lời nói, những câu chuyện mua vui để làm tăng lên bầu khí vui vẻ thoải mái. Tuy nhiên phải tránh những kiểu nói gay gắt, phê bình, chỉ trích, mỉa mai, có tính cách ăn thua.

Cử chỉ nơi bàn ăn phải luôn khoan thai nhẹ nhàng.

Thế ngồi phải ngay ngắn, đầu thẳng, tránh cúi gằm; nhất là không bao giờ cúi gằm xuống để húp bát canh hay bát súp của mình. Hãy dùng muống đưa súp hay canh lên miệng trong khi đầu vẫn ở vị thế thẳng và chỉ hơi cúi nghiêng xuống một chút thôi.

Nên nhớ uống các chất lỏng mà gây thành tiếng kêu là thiếu lịch sự. Do đó, tuyệt đối tránh húp canh, uống trà với âm thanh của những tiếng “chụt chụt” nghe kỳ lắm.

Hãy rót nước/rượu thật êm thấm. Tránh rót thành tiếng kêu “tồ tồ” khó nghe.

Tránh dùng đũa đưa cơm vào miệng quá hấp tấp và liên hồi. Nên làm việc này một cách khoan thai và nhẹ nhàng.

Luôn luôn ngậm miệng khi nhai đồ ăn.

Nhai đồ ăn nhẹ nhàng; không nên nhai đồ ăn trong miệng và tạo thành những tiếng "chép chép".

Không bao giờ vừa nhai đồ ăn lại vừa nói; nghĩa là không được nói trong khi có đồ ăn trong miệng. Do đó, phải hết sức ý tứ cẩn thận trong bữa ăn. Nếu muốn hỏi han điều gì, phải tế nhị lựa đúng lúc để đặt câu hỏi sao cho người được hỏi có thể trả lời dễ dàng mà không bị lúng túng vì đồ ăn còn đang đầy trong miệng. Giả như bất chợt bị ai thiếu tế nhị hỏi han điều chi trong khi miệng mình còn đầy ắp thức ăn, hãy cứ bình tĩnh nuốt hết đồ ăn rồi mới trả lời.

Tránh gây tiếng động, tránh khua đũa khua chén nơi bàn ăn.

Tránh việc hai hay ba người cùng một lúc gấp thức ăn trên cùng một đĩa thức ăn chung. Hãy thông thả, nhường nhau: người này gấp rồi đến người kia. Hãy lịch thiệp để gây niềm vui cho mọi người đồng bàn.

Cách dùng đũa riêng

Không nên dùng đũa riêng của mình để gấp thức ăn từ đĩa thức ăn chung cho mình và cho người khác; cũng như không bao giờ dùng muỗng riêng cho mình để húp trực tiếp từ tô canh chung cho cả bàn. Ngày nay, vẫn còn một số gia đình có thói quen ăn uống theo kiểu cổ xưa nên trong bữa ăn chung, mỗi người vẫn còn dùng đũa riêng của mình đang dùng để gấp thức ăn cho mình hoặc tiếp thức ăn cho người khác.

Với sự hiểu biết về vệ sinh, về sự truyền nhiễm bệnh hoạn do

sự ăn uống chung đụng, chúng ta không nên dùng đĩa riêng để gấp thức ăn hoặc tiếp thức ăn cho người khác; vì đĩa riêng của mỗi người đã được dùng để đưa thức ăn vào miệng mình, lẽ đương nhiên là đĩa ấy có thể dính nước miếng và nhiều khi cũng còn dính cả những vụn thức ăn từ miệng của người ấy.

Nếu chúng ta lại dùng chính đĩa ấy để trực tiếp gấp thức ăn trên đĩa thức ăn chung, nước miếng cùng đồ ăn của chúng ta còn dính nơi đĩa ấy sẽ rớt ra và hòa vào các món ăn chung khi đĩa chúng ta đụng tới. Như thế là mất vệ sinh, là làm lộn giọng mọi người hiện diện. Ai trong chúng ta dám có can đảm để ăn một món ăn có pha trộn với nước miếng và đồ ăn lấy ra từ miệng của một người khác không? Do đó, tất cả các dân tộc văn minh ngày nay đều tự động thay đổi lối ăn cổ hủ mất vệ sinh của thời xa xưa bằng một lối ăn uống sạch sẽ hợp vệ sinh mà chúng ta nên theo là không bao giờ dùng đĩa riêng gấp thức ăn cho mình hoặc tiếp cho người khác.

Có người nay dùng loại đĩa có hai đầu: Một đầu dùng để gấp thức ăn và đầu kia dùng để đưa thức ăn vào miệng của mình.

Một đề nghị về muống nĩa chung trên bàn ăn

Theo lối ăn cổ xưa, trong bữa ăn chung, mỗi người đồng bàn chỉ có một bát ăn riêng và một đôi đũa. Nay theo sự đòi hỏi của phép lịch sự và vệ sinh, tối thiểu mỗi người nên có thêm một đĩa riêng và một bát nước chấm riêng.

Ngoài ra, nơi bàn ăn nên có đĩa/ nĩa/ muống chung. Khi dùng bữa, chỉ dùng đĩa/nĩa/muống chung để lấy một lúc cả phần thức ăn từ đĩa thức ăn chung vào đĩa riêng của mình (nghĩa là

theo kiểu tây phương, lấy luôn các thức ăn mình muốn vào đĩa riêng của mình), rồi dùng đĩa riêng của mình lấy thức ăn từ đĩa riêng ấy vào bát riêng để ăn như thường lệ.

Nước chấm cũng chỉ được dùng muỗng chung lấy nước chấm từ bát nước chấm chung vào bát nước chấm riêng. Mỗi người chỉ dùng nước chấm trong bát nước chấm riêng của mình mà thôi.

Mỗi bộ đồ phàn ăn theo kiểu Việt nam ngày nay khi mời khách (hoặc trong gia đình khi mọi người cùng quây quần thư thả ăn uống cùng nhau), nên có:

- ☐ một cái đĩa
- ☐ một bát ăn
- ☐ một đôi đũa
- ☐ một cái muỗng
- ☐ một con dao ăn
- ☐ một bát đựng nước chấm
- ☐ một cái ly để uống nước lã
- ☐ một ly để uống rượu
- ☐ một khăn ăn

Nếu trong bữa ăn, có những món đặc biệt như tiết canh, trứng vịt lộn, các loại bánh có gói bằng lá, bắp ngô luộc, hay những loại thức ăn có vỏ cứng kền như cua ghe, sò huyết, thì nên thay bát thay đĩa cho mỗi người sau các món ăn đó. Cũng nên dọn ra khỏi bàn ăn các thứ vỏ lá cứng kền ấy để cho bữa ăn lúc nào cũng thanh tao và thoải mái.

Nơi bàn ăn, mỗi người hãy để ý phục vụ người đồng bàn. Nhất là phải biết đón ý để trao bình gia vị, muối tiêu, đường sữa v.v... cho những ai cần đến. Nếu bị hỏi, thì phải nói “xin lỗi (sorry).”

Nên dọn sạch bàn (cất hết các chén bát trên bàn và lau chùi sơ qua) rồi mới mang đồ tráng miệng và nước trà cà phê ra.

Không xỉa răng, không ngậm tăm nơi bàn ăn. Tăm là một loại bàn chải đánh răng do người Á châu phát minh ra trước tiên. Nhưng không có ai dùng bàn chải đánh răng nơi bàn ăn, thì lẽ đương nhiên chúng ta cũng không thể dùng tăm để xỉa răng nơi bàn ăn được. Chỉ trừ trường hợp khi răng bị vướng mắc vật gì làm cản trở cho việc ăn uống, thì một tay che miệng, một tay kín đáo dùng tăm gạt vật cản trở ra khỏi răng rồi mau lẹ để tăm xuống bàn. Nên nhớ rằng: Xỉa răng nơi bàn ăn là một hành động mất vệ sinh và thiếu lịch sự.

Đã cùng ăn thì cũng cùng dọn. Do đó, sau bữa ăn, cha cũng như mẹ, con trai cũng như con gái đều chia nhau thu dọn bàn ghế, lau rửa chén bát. Trong thời buổi văn minh ngày nay mà còn để mặc cho giới phụ nữ lau rửa chén bát thì thật là một điều xấu hổ cho giới đàn ông!

Không bao giờ nài ép người khác ăn uống nơi bàn ăn. Nếu mình là chủ nhà, hãy giới thiệu các món ăn và sau đó để tùy

tự do của mỗi người, vì chúng ta không thể biết rõ tập quán ăn uống của khách mà mình mời ra sao. Họ có thể có sở thích riêng, hay bị dị ứng, hoặc phải theo sự chỉ dạy của bác sĩ vì mắc những chứng bệnh bắt buộc họ phải kiêng cử mà không thể hay không được phép dùng những đồ ăn thức uống có hại đến sức khỏe hay nguy đến tính mạng của họ.

Không bao giờ nài ép hay thách đố nhau uống bia uống rượu quá chén đến nổi nôn oẹ làm mất cả phẩm giá của con người hoặc bị cảnh sát chặn phạt vì lái xe trong lúc chuyển choáng say.

4. Y phục & thân thể

“Đói cho sạch rách cho thơm”. Hãy ăn mặc sạch sẽ, đoan trang, gọn gàng, không dơ bẩn, không lòe loẹt.

Tránh ở trần, cho dù là mùa hè nóng nực.

Ngoài phòng ngủ ra, không bao giờ mặc bộ đồ ngủ (pyjamas) ở bất cứ đâu. Thật là bất lịch sự và coi thường người ta, khi chúng ta mặc đồ ngủ để tiếp khách hay đi ra ngoài.

Nên mang giày dép đàng hoàng để tiếp khách và ra ngoài.

Luôn chăm sóc vệ sinh cá nhân răng miệng, đầu tóc sao cho gọn gàng, sạch sẽ. Nếu cần, nên dùng các chất khử mùi (deodorant) để giữ cho thân thể thơm tho. Nếu thấy mình bị hôi miệng, nên dùng thuốc súc miệng hay đi khám bác sĩ nha sĩ xem coi có bị răng sâu hay bệnh tiêu hoá không.

5. Nhà ở & chung sống

5.1 Nhà Ở

Hãy xếp đặt nhà cửa cho ngăn nắp, sạch sẽ, gọn gàng.

Phải đặc biệt chăm sóc phòng khách và phòng vệ sinh. Vì bất cứ ai khi đến nhà chúng ta, đều có quyền vào hai phòng ấy.

Phòng vệ sinh phải luôn được lau chùi sạch sẽ, khô ráo, thơm tho. Phải luôn có một chiếc khăn khô và sạch trong phòng vệ sinh hoặc treo nơi gần cửa hay trong phòng rửa mặt bên cạnh. Vì theo phép vệ sinh, ai cũng phải rửa tay và lau tay sau khi đi vệ sinh. Phòng vệ sinh không phải là nơi chứa đồ; xin đừng chất chứa những thứ linh tinh lỉnh kỉnh trong phòng ấy.

Nếu nhà trái thảm, nên giữ gìn sạch sẽ bằng cách hút bụi thảm thường xuyên. Tuy nhiên, không vì quá bảo vệ tấm thảm mà bắt mọi người phải cởi giày rồi mới được vào nhà. Thảm trải nhà là một điều rất thường ở nước ngoài, nếu chúng ta quý trọng tấm thảm hơn con người, thì e rằng chúng ta sẽ bị coi là những người kém văn minh, chưa biết sử dụng những phương tiện của xã hội văn minh này.

Trước cửa nhà phải có miếng thảm chùi chân (doormat): Phải chùi đế giày dép cho thật sạch sẽ rồi mới được bước vào nhà. Nếu đi giày ủng (boots: loại giày làm vườn, đi săn), thì phải cởi ra trước khi bước vào nhà.

Không vứt giấy rác bừa bãi trong nhà, ngoài sân, trong vườn, ngoài ngõ.

Không vẽ bậy, tuyệt đối không khắc nhử bất cứ nơi nào.

Đừng để có mùi hôi hám trong khu vực nhà của mình.

Khi nấu nướng những món quốc hồn quốc túy nặng mùi như mắm tôm, mắm nêm v. v... hãy dùng thuốc xịt thơm để hoá giải các mùi vị có thể làm khó chịu những người hàng xóm.

5.2 Chung Sống

Chung sống với nhau dưới cùng một mái nhà, mọi người đều có sự liên đới với nhau. Nếu mỗi người đều biết quên mình để phục vụ người khác thì đời sống chung ấy sẽ mang lại hạnh phúc cho nhau.

Mỗi người đều phải sắp xếp phòng riêng của mình cho sạch sẽ, gọn gàng và mỹ thuật theo cái nhìn thẩm mỹ của mình.

Nằm ngủ giữa hai tấm khăn giường (một khăn trải phủ trên giường và khăn kia đắp trên mình, các chân - nếu được dùng - thì được đặt phía trên chiếc khăn giường. Nghĩa là không nên dùng chăn đắp sát vào mình. Cái gối cũng được bọc bằng chiếc áo gối. Khăn giường và áo gối cũng như khăn mặt, khăn tắm phải được thường xuyên thay giặt. Ngoài ra, giường ngủ còn được phủ kín bằng một chiếc khăn phủ giường đẹp để tùy theo sở thích của mỗi người.

Nếu có khách nghỉ lại đêm, dù chỉ là một đêm, gia chủ phải sửa soạn cho khách tối thiểu:

- ❑ một giường được trải bằng những tấm khăn giường đã được giặt ủi sạch sẽ, cả áo gối cũng vậy;
- ❑ một khăn mặt và một khăn tắm đã được giặt ủi sạch sẽ và thường được đặt gọn trên mặt giường dành cho khách.

Mỗi người, sau khi dùng phòng vệ sinh, phòng tắm, bồn tắm, chậu rửa mặt (lavabo), phải lau chùi thật sạch sẽ và khô ráo để cho bất cứ ai dùng sau mình, đều cảm thấy thoải mái như là người được dùng lần đầu tiên vậy.

Chung sống trong cùng một cộng đoàn, một mái ấm gia đình, nhưng mỗi cá nhân đều có một đời sống riêng. Do đó mọi người trong cùng một cộng đoàn cùng một gia đình đều có bổn phận tôn trọng cuộc sống riêng của mỗi cá nhân.

Không bao giờ vô phòng của người khác khi chưa gõ cửa và chưa có sự đồng ý của người ấy.

Tránh liếc ngó khi đi qua cửa phòng của người nào.

Không bao giờ được lục lọi đồ đạc của người khác khi chưa có sự đồng ý của họ.

Tuyệt đối không bao giờ được xem thư trộm của người khác.

Nên đọc thư riêng ở chỗ riêng tư một mình. Không nên đọc thư riêng ở nơi chung trước mặt người khác.

Trường hợp thư nhờ trao: Người nhờ phải để thư ngỏ (thư không dán); người được nhờ: dán thư ấy ngay trước mặt người nhờ.

Không gây tiếng động làm phiền hà những người khác như mở nhạc lớn, đóng cửa mạnh, hò hét, chạy nhảy ầm ầm, nhất là trong những giờ nghỉ ngơi hoặc đã quá muộn về đêm.

Không nên xem chung cùng một tờ báo, cũng không được ngó trộm xem người ta đang đọc mục gì. Vì phép lịch sự không cho phép tọc mạch đến những việc riêng tư của người khác. Hãy

nhấn nại và tế nhị để mỗi người trong gia đình trong cộng đoàn đều được lần lượt đọc báo chí, xem tin tức hằng ngày theo như ý mình muốn.

Khi xem TV chung, hãy tôn trọng mọi người, không xì xào, không nói chuyện, không phê bình (trừ trường hợp đặc biệt).

Không đứng hoặc ngồi chắn lối người khác. Hãy biết nhường bước, nhường lối cho nhau. Ai được nhường, hãy lịch sự nói lên tiếng "cám ơn". Khi phải đi qua mặt người nào, nên cúi đầu và nói "xin lỗi (sorry)".

Mỗi người hãy cố gắng có mặt trong các giờ phút linh thiêng của gia đình, của cộng đoàn, thường là sau bữa cơm tối (nếu không được hằng ngày thì ít là hằng tuần), mọi người quây quần cùng uống trà /cà phê với nhau và cùng chia sẻ cho nhau những nỗi buồn vui trong ngày, trong tuần.

Phải luôn biết quan tâm đến người khác: Khi nghe tin vui, hãy nói "xin chia mừng (congratulation !)". Khi nghe tin buồn, hãy nói lên lời thông cảm, như "xin thành thật chia buồn (sorry to hear that)".

Khi đi ra ngoài, nên nói cho người nhà biết giờ nào sẽ trở về. Nếu về trễ, phải báo tin ngay cho người nhà biết bằng điện thoại.

Hãy nhớ chào hỏi nhau, ít là lúc ban sáng khi mới gặp nhau, và lúc chiều tối trước khi đi ngủ.

6. Những cái có

Người Việt thứ thiết là người biết:

- ❑ **Chào hỏi:** Bản tính của người Việt là thân tình, nên khi gặp nhau là mau mắn chào hỏi, tay bắt mặt mừng.
- ❑ **Cám ơn:** Hai tiếng “cám ơn” chân tình luôn nở trên môi miệng khi được đón nhận bất cứ sự giúp đỡ lớn nhỏ nào. Ví dụ: “Xin cảm ơn đã gọi điện thoại”; “Xin cảm ơn đã tới thăm”; “Xin cảm ơn đã giúp một tay”, vân vân.
- ❑ **Xin lỗi:** Hai tiếng “xin lỗi” phải luôn được mọi người chung quanh nghe thấy khi lỡ hắt hơi, lỡ ho, lỡ chạm phải người bên cạnh, lỡ phải đi ngang qua người nào để đi ra hay đi vào chỗ ngồi của mình.
- ❑ **Khen ngợi:** Người lịch sự là người luôn biết cảm kích khen thưởng người khác (appreciate).
- ❑ **Đúng giờ, đúng hẹn:** Thời đại văn minh ngày nay không chấp nhận sự sai hẹn trễ giờ. Học sinh đi học trễ, bị đuổi; Nhân công đi làm trễ, bị thải. Ai sai hẹn trễ giờ sẽ bị coi khinh là người thiếu tư cách, thiếu trưởng thành. Do đó, nếu có thể, nên sắp xếp đến nơi hẹn trước khoảng 5 phút. Nếu nghĩ rằng mình sẽ trễ hẹn thì trên đường tới nơi hẹn, nên gọi điện thoại đến xin lỗi và báo cho họ biết là mình sẽ đến trễ dù chỉ là 5 hay 10 phút.

7. Những cái không

Người trưởng thành, người có tư cách là người phải tuyệt đối tránh những điều sau đây:

- ❑ Không hỏi tuổi người khác, nhất là đối với phụ nữ.
- ❑ Không hỏi giá tiền bộ đồ hay đồ vật người ta đang dùng; hay hỏi họ mua ở đâu.
- ❑ Không được hỏi: “Đi đâu đấy?” Đối với người Việt, đây có thể là một câu nói xã giao, nhưng đối với người tây phương là bất lịch sự, vì câu hỏi này xâm phạm đến đời sống tư của người khác.
- ❑ Không khạc nhổ bất cứ nơi nào.
- ❑ Không ngáp (nếu lỡ ngáp, phải che miệng lại và nói “xin lỗi”).
- ❑ Không rung đùi, không bẻ bắp, không vặn tay vặn cổ kêu răng rắc trước mặt người khác.
- ❑ Không để sặc mùi hôi nách, hôi miệng (do hút thuốc lá nhiều, đau răng, ăn những thứ nặng mùi như mắm, tỏi, sầu riêng...) hãy dùng nước đặc biệt để súc miệng hoặc dùng thuốc xịt vô miệng để trừ mùi hôi, ví dụ thuốc xịt Cedel, fresh breath mint mild.
- ❑ Không cạy vẩy mũi, không kỳ cọ chân tay hay là những điệu bộ khác tương tự như thế tại những nơi công cộng.
- ❑ Không cắt móng tay móng chân nơi công cộng, trước mặt người khác, mà chỉ làm trong phòng riêng của mình.
- ❑ Không nói chuyện, không ồn ào khi phải giữ im lặng trật tự trong các buổi hội họp, thuyết trình, văn nghệ. Ai làm

mất sự im lặng và trật tự là không biết tự trọng và coi thường cả tập thể, thì sẽ bị xã hội kết án là kẻ thiếu trưởng thành, thiếu giáo dục.

- ❑ Không nắm tay nhau, không bá vai bá cổ nhau để khỏi bị mang tiếng là người đồng tính luyến ái.

8. Thăm viếng

8.1 Khách

Muốn thăm viếng ai, nên làm hẹn trước. Nếu đến tham dự một buổi tiệc và gia chủ có gửi thiệp mời yêu cầu hồi báo (RSVP) thì nhớ hồi âm đúng hẹn để gia chủ không phải đoán xem khách mời sẽ có bao nhiêu người đến. Nếu quên hồi âm và vẫn định đến dự thì nhớ gọi điện thoại xin lỗi và hỏi xem mình có thể đến dự không. Nếu gia chủ cho biết là không thể đến thì nhớ xin lỗi thêm một lần nữa và bảo sẽ nhớ hồi âm sớm lần tới.

Đến đúng giờ đã hẹn. Không tới sớm quá hoặc trễ quá. Tốt hơn là đến trước giờ hẹn chừng dăm ba phút.

Chỉ vào bằng cửa chính, gõ cửa hoặc bấm chuông nhẹ nhàng. Tránh việc dòm ngó qua cửa sổ hoặc vòng qua cửa sau.

Phải lau chùi thật sạch giày dép trước khi bước vào nhà.

Phải biết nói lên lời "cám ơn" khi được nhường lối.

Chỉ ở phòng khách khi bước vào nhà

Chỉ được đi thăm các nơi khác trong nhà khi được mời.

Nếu được mời dùng cơm:

- ☐ Vợ chồng cùng đi, không nên nhất thiết phải ngồi bên nhau. Nên ngồi đúng chỗ do chủ nhà qui định.
- ☐ Hãy lưu ý đến cách xử thế trong lời nói, nơi bàn ăn (như đã trình bày nơi phần 2 & 3 ở trên)
- ☐ Không bao giờ lấy khăn ăn để lau lại chén đĩa đã dọn cho mình. Vì làm như vậy là khinh chủ nhà. Nếu quả dơ thật, hãy tế nhị lau một cách kín đáo.
- ☐ Phải biết khen thưởng chủ nhà về các món ăn.
- ☐ Không tự động mở tủ lạnh lấy đồ ăn thức uống cho mình
- ☐ Nếu là bạn thân với chủ, hãy tham gia vào việc lau rửa chén bát sau khi ăn xong.
- ☐ Phải uống cạn ly trà/cà phê trước khi ra về.
- ☐ Phải tế nhị biết lúc rút lui, không nên ở lại quá trễ.
- ☐ Phải biết chào chủ nhà và nói lên lời cảm ơn chân thành trước khi ra về.
- ☐ Khi đã chào từ giã, không nên đứng nán lại ngoài cổng để nói thêm chuyện lâu giờ.
- ☐ Nếu được chủ tiễn ra tận cửa, trước khi xe lăn bánh, cho tay ra ngoài cửa xe, vẫy chào.

8.2 Chủ

Phải giữ giờ hẹn, quần áo chỉnh tề, đón tiếp niềm nở.

Mở cửa, nhường lối, đưa khách vào nhà.

Không bắt khách phải cởi giày dép khi vào nhà. Vì cho dù nhà

có dùng thảm thì đây là một điều rất thường tại đất nước này. Vả lại, cởi giày trước mặt người khác là một điều tối kỵ theo phép lịch sự chung. Vì chân đi giày thường có mùi hôi khó ngửi, hoặc là chân có khuyết tật, hay là cặp chân không được thanh nhã cho lắm.

Giới thiệu các phần tử trong gia đình, nếu khách tới thăm lần đầu tiên gia đình mình.

Không bao giờ vừa xem TV vừa tiếp khách. Làm như vậy có thể bị đánh giá là một hành động không quan tâm vào việc tiếp khách, là coi thường khách. Trừ khi khách là bạn chí thân hoặc là một trường hợp rất đặc biệt chẳng hạn như lúc đó TV có chương trình trực tiếp về một cuộc đá banh chung kết mà cả hai bên đều thích coi.

Nếu mời khách dùng cơm, hãy lưu ý những điều sau đây:

- ❑ Tránh làm đồ ăn quá nhiều đến nỗi dư thừa một cách phí phạm để có thể bị mang tiếng là không biết tính toán hay là làm đồ ăn không ngon nên mới bị dư thừa như vậy.
- ❑ Sắp xếp nam nữ ngồi xen kẽ nhau, ai xem ra hợp tính, có cùng một sở thích nên được xếp ngồi gần nhau. Phải lưu ý đừng bao giờ xếp những người xung khắc ngồi bên nhau.
- ❑ Chủ nhà chỉ nên ăn miếng cuối cùng sau khi người khách cuối cùng đã ăn xong. Vì chủ nhà ăn xong trước khách là như có ý dục khách đừng ăn nữa.
- ❑ Thu dọn các chén bát ra khỏi bàn rồi mới đem đồ tráng miệng ra cùng một lúc cho mọi người (tránh việc tiếp đồ tráng miệng hay trà/cà phê cho những khách ăn xong trước).

- ❑ Chỉ tiếp trà/cà phê sau khi đã thu dọn các chén bát ra khỏi bàn.
- ❑ Tiễn đưa khách ra tận cửa. Chờ khách lên xe, vẫy tay chào khách, rồi mới vô nhà.

9. Cách ăn uống theo kiểu tây phương

Chúng ta đang sống trong các nước tây phương (hoặc có ảnh hưởng của nền văn hóa tây phương) nên có thể có dịp dùng bữa, dự tiệc theo kiểu tây phương. Do đó, nên làm quen với kiểu ăn uống tây phương này. Vả lại kiểu ăn uống này được nhiều sắc dân ưa thích và đang dần dần trở thành kiểu ăn uống phổ quát cho toàn thế giới.

Khi tổ chức một bữa ăn hay đi dự một bữa tiệc, chúng ta cần lưu ý những điểm sau đây:

9.1 Xếp đặt chỗ ngồi nơi bàn ăn

Chủ nhà có bổn phận sắp xếp chỗ ngồi cho khách. Thứ tự ưu tiên, tùy hoàn cảnh hoặc tùy ý của chủ nhà, có thể là theo địa vị, theo tuổi tác, theo sự liên hệ họ hàng hoặc theo tình nghĩa bạn bè.

Khách danh dự nữ thường được xếp ngồi bên phía tay phải của ông chủ và khách danh dự nam được mời ngồi bên phía tay phải của bà chủ. Người nữ quan trọng thứ nhì được xếp ngồi bên trái ông chủ và người nam quan trọng thứ nhì được xếp

ngồi bên trái của bà chủ. Theo phép lịch sự, khách nam thường kéo ghế ngồi cho khách nữ bên phải mình; tuy nhiên nhiều phụ nữ trẻ ngày nay muốn tự kéo ghế ngồi cho mình.

Vợ chồng không ngồi bên nhau, trừ trường hợp bàn bốn người thì tùy nghi sắp xếp. Ngay cả những cặp mới cưới hay vừa mới đính hôn cũng nên vui vẻ ngồi xa nhau để có dịp chuyện trò với người khác.

9.2 Cách sử dụng bộ đồ ăn

Mỗi thứ ly, dao, muổng, nĩa... nơi bàn ăn đều phải được dùng đúng cách và theo đúng mục đích của nó:

a) Ly tách: Mỗi món ăn đều được dùng kèm theo một loại rượu riêng. Ăn thứ nào thì uống thứ đó. Và rượu nào ly đó. Ly tách luôn được đặt theo hàng ngang, về phía trên, bên tay phải khách. Ví dụ trong một bữa tiệc trang trọng (formal dinner), các ly được đặt như sau (từ phải sang trái): **ly để uống rượu sherry** (dùng với món súp); **ly để uống rượu trắng** (dùng với món cá); **ly để uống rượu đỏ** (dùng với món thịt); và **ly để uống champagne** (dùng với món tráng miệng). **Ly lớn nhất** (phía trong cùng) dùng để uống nước lã.

Trong bữa tiệc thông thường, các loại rượu ít hơn, nên ly cũng ít hơn và được đặt như sau (từ ngoài vào): ly để uống rượu trắng, ly để uống rượu đỏ, ly để uống nước lã. Các ly cũng có thể đặt theo hàng xiên, bắt đầu từ ly để uống nước lã kéo thấp về phía phải.

b) Dao: Có nhiều loại dao được sử dụng trong các bữa ăn theo kiểu tây phương. Sau đây là một vài loại dao thường được dùng đến:

- ◆ *Dao ăn chính*, thường là dài hơn các con dao khác, dùng để cắt món ăn chính: được đặt phía phải, lưỡi dao quay vào phía trong.
- ◆ *Dao ăn cá*, nhỏ hơn dao chính, cũng đặt bên phải, lưỡi dao quay vào phía trong.
- ◆ *Dao trái cây*: chỉ dùng để cắt trái cây trong lúc dùng đồ tráng miệng, được đặt phía trong cùng. Trong bữa ăn thường, dao phết bơ cũng có thể là dao trái cây.
- ◆ *Dao phết bơ*: dùng để phết bơ trên bánh mì. Dao này được đặt trên đĩa nhỏ phía bên trái, mặt lưỡi dao quay về phía trong, cán dao phía phải..

c) Muỗng: Có 3 loại muỗng thường được dùng :

- ◆ *Muỗng súp*: dùng để ăn súp, hơi tròn, thường được đặt bên phải phía ngoài cùng. Không bao giờ bưng cả bát súp mà húp. Chỉ dùng tay phải cầm muỗng múc súp, đưa lên miệng. Không cho cả muỗng súp vô miệng. Chỉ đưa chừng 1/3 cạnh muỗng vô miệng mà thôi. Tránh ăn súp kêu thành tiếng.

- ◆ *Muỗng ăn đồ tráng miệng (dessert)*: hình bầu dục, thường được đặt phía trên bộ đồ ăn, hoặc được đặt bên phải, phía trong cùng.
- ◆ *Muỗng càphê/trà*: muỗng nhỏ, được đặt bên cạnh phải tách trà/càphê và trên đĩa nhỏ (saucer). Chỉ dùng muỗng này để lấy đường và khuấy trà/càphê mà thôi. Trước khi uống, cũng có thể dùng muỗng này để nếm thử xem trà/càphê có còn quá nóng không.

d) Nĩa: Có nhiều loại nĩa:

- ◆ *Nĩa dùng cho đồ ăn khai vị*: được đặt bên ngoài, phía tay trái, răng nhọn hướng lên phía trên
- ◆ *Nĩa dùng cho món ăn chính*: thường lớn hơn các nĩa khác, được đặt ở phía trái, phần răng nhọn hướng lên phía trên.
- ◆ *Nĩa dessert*: Khi đồ tráng miệng cần đến nĩa và muỗng, thì nĩa này đặt cùng với muỗng ở phía trên, trước mặt người ăn hoặc được đặt ở bên trái phía trong cùng

9.3 Cách sử dụng dao và nĩa

Khi cắt đồ ăn, thường là tay phải cầm dao, nhắm đầu nhọn lưỡi dao xuống chỗ ngoài cùng, phía trái của miếng đồ ăn, ngón tay chỗ ấn nhẹ lên sống dao, trong khi tay trái cầm nĩa, quay phía răng nhọn cắm xuống chỗ miếng đồ ăn sắp được cắt.

Tránh kiểu cầm dao như thể cầm bút để viết hay là như thể cầm búa đóng đinh. Ăn đến đâu, cắt đến đó (không nên cắt nhỏ miếng đồ ăn ra cùng một lúc). Nên cắt đồ ăn cho khoan thai

nhẹ nhàng. Khi cắt đồ ăn, hãy giữ cho hai cùi chỏ khép lại, đừng khuỳnh ra, kéo va chạm vào người bên cạnh.

Khi dùng nĩa đưa đồ ăn vô miệng, hãy đưa nhẹ nhàng và tránh đưa cả bàn nĩa vô miệng, chỉ đưa phía đầu nĩa có gắn miếng đồ ăn vô miệng mà thôi.

9.4 Cách sắp xếp trên bàn ăn

Tùy theo mỗi bữa ăn, nếu có nhiều món ăn thì cũng sẽ phải có nhiều muống nĩa dao. Vì thông thường, mỗi món ăn đều được dùng bằng những muống nĩa dao dành riêng cho nó.

Loại muống nĩa dao nào được dùng để ăn món đầu tiên thì được đặt ở phía ngoài cùng hai bên, rồi tiếp đến các loại dùng cho món ăn thứ hai và các món khác cho đến các muống nĩa dao dùng để ăn món cuối cùng thì được xếp ở trong cùng.

Nĩa dùng ăn đồ biển có thể được đặt bên cạnh phía ngoài các dao. Đĩa và dao quẹt bơ đặt ở phía trên bên trái. Phía trên bên phải là ly uống nước (lớn) và ly uống rượu (nhỏ). Bên cạnh đó là các lọ muối tiêu.

Các thứ rượu cũng phải được uống bằng những thứ ly tách dành sẵn riêng. Ly nào dùng để uống loại rượu đầu tiên thì được đặt ở ngoài cùng, phía bên phải, rồi đến các ly khác dùng để uống các loại rượu kế tiếp được đặt kế tiếp về phía trái.

9.5 Cách ăn uống khi có tiệc

Trước khi vào bàn ăn, khách có thể được tiếp tại phòng khách

với rượu khai vị, cùng với ít món ăn chơi, để họ có dịp gặp nhau chuyện trò.

Khi đến giờ, khách được mời vào phòng ăn. Chủ nhà chỉ định chỗ ngồi cho mỗi người.

Sau khi an tọa và tuyên bố lý do, bà chủ ra hiệu cho các người giúp việc mang đồ ăn lên. Nếu không có người giúp việc, thì chính bà chủ đưa các đồ ăn tới cho khách. Có thể chỉ đưa món ăn cho khách danh dự rồi người này tự chuyển đi cho người kế tiếp theo thứ tự và tiếp tục cho tới người cuối cùng.

Canh súp (soup):

Không nên múc canh súp ra đĩa trước khi quan khách nhập bàn, như thế canh súp sẽ nguội và mất hương vị. Do đó, chỉ sau khi các quan khách đã nhập bàn, mới múc canh súp từ liễn súp ra đĩa mời khách.

Chỗ thân mật, người ta để liễn canh súp giữa bàn hoặc được chuyển từ người này qua người khác, bắt đầu từ người khách danh dự.

Khi liễn súp chuyển tới mình, hãy tự lấy súp vào đĩa súp của mình. Nếu chủ nhà mời khách dùng ngay kéo nguội, thì cũng phải chờ ít là người bên cạnh lấy súp xong rồi cùng bắt đầu dùng với họ. Nếu không, phải đợi đến người khách cuối cùng lấy súp xong, và chờ khi bà chủ nhà bắt đầu, các người khác mới được bắt đầu dùng súp của mình.

Phải dùng súp thế nào? Dùng tay phải cầm muống múc súp, luôn giữ thân mình thẳng, trách cúi gằm, và từ từ đưa muống súp lên miệng. Tránh dứt cả thìa súp vô miệng. Chỉ đưa chừng

1/3 cạnh muỗng vô miệng một cách êm thấm, không để gây ra tiếng kêu chọt chọt. Để làm sạch đĩa súp, nghiêng đĩa súp ra phía ngoài, đồng thời dùng muỗng làm cạn sạch đĩa.

Khi ăn súp xong, hãy để muỗng nằm ngửa trong đĩa.

Thay đĩa ăn:

Trong các bữa tiệc trang trọng, người ta thay đĩa sau mỗi món ăn. Còn trong các bữa ăn đơn giản, chỉ thay đĩa sau món canh súp và sau những món ăn có mùi, có xác xơ hay vỏ kền càng như dưa hấu, vỏ hến, cua ghẹ, trước và sau khi ăn cheese.

Mời món chính và rượu:

- ◆ Cách mời món ăn: Người giúp việc dùng tay trái bưng món ăn tới bên trái từng người khách, còn tay phải dùng muỗng hay nĩa lấy thức ăn vào đĩa cho khách hoặc để cho khách tự gấp lấy.
- ◆ Cách mời rượu: Phải đưa rượu tới bên phải của khách để mời và phải lưu ý khách về loại rượu không ghi trong thực đơn.
- ◆ Không mời khách nước lã. Nếu khách muốn uống nước lã mà trên bàn không có sẵn, thì khách phải hỏi.

Cách ăn món chính (main course):

Thường dùng tay phải cầm dao, tay trái cầm nĩa. Ăn đến đâu, cắt đến đó nếu là món thịt. Dùng nĩa ghim từng miếng thịt nhỏ vừa được cắt ra, rồi dùng dao giúp cho nĩa ghim thêm một vài cọng rau với miếng thịt và nhẹ nhàng đưa lên miệng. Không bao giờ dùng dao đưa thịt vô miệng.

Đang khi ăn, nếu muốn tạm ngưng để nói chuyện, thì tạm gác dao nĩa trên đĩa. Phía răng nhọn của nĩa quay xuống mặt đĩa, lưỡi dao quay vào phía trong.

Phải cố gắng ăn hết phần thức ăn mình đã đồng ý lấy. Hãy để gọn các xương xẩu (nếu có) trong đĩa của mình.

Sau khi ăn xong, hãy để nĩa dao cạnh nhau. Phía nhọn của nĩa hướng lên trên.

Cách ăn bánh mì:

Rổ bánh mì và khay bơ đã được đặt sẵn trên bàn ăn ngay từ đầu và để cho mỗi người lấy ăn tùy ý. Tự lấy bánh mì và bơ rồi để trên đĩa riêng của mình dành cho việc này ở bên phía trái. (Lưu ý: Có người vì thuận tay phải và ít dịp đi ăn ngoài, nên nếu không để ý rất dễ lấy lộn lộn đĩa bên phải, tức là đĩa của người khách bên phải chứ không phải của mình).

Lấy dao quét bơ vào từng miếng bánh nhỏ đã được tự mình bẻ ra rồi ăn từ từ trong suốt bữa ăn. Không dùng dao đưa bánh mì vào miệng.

Có được ăn lần thứ hai món ăn mình thích không?

Thưa có. Mỗi món ăn và ngay cả trái cây đều có thể được mời ăn lần thứ hai.

Uống trà / cà phê:

Phải uống trà/cà phê cho khoan thai nhẹ nhàng. Tránh uống thành tiếng kêu chụt chụt khó nghe. Không dùng miệng thổi phù phù.

Không dùng muỗng nhỏ để múc uống. Muỗng nhỏ này chỉ để

lấy đường và quậy lên cho đều. Cũng có thể dùng để nếm thử xem trà/cà phê còn quá nóng hay không.

Không để muỗng nhỏ luôn trong tách, nhưng được để bên cạnh tách của mình.

9.6 Cách ăn uống theo kiểu buffet

Cách ăn này rất là tiện lợi, đơn giản nhưng không kém phần trang trọng. Các đồ ăn được đặt sẵn trên một bàn được phủ khăn và được trang hoàng đẹp đẽ.

Nếu bàn để giáp tường, có thể đặt mấy cặp chân nến giáp phía tường để làm tăng vẻ huy hoàng. Không cần đốt cháy các nến này. Có thể đặt thêm một bình hoa cho thêm phần hoa mỹ.

Các đồ ăn nóng được chứa trong các bình sành đầy kín cho đến khi nào khách bắt đầu xếp hàng lấy thức ăn thì chủ nhà hoặc người giúp việc mới mở nắp ra và đem nắp cất xuống bếp.

Sau khi đã tự lấy thức ăn vào đĩa tại bàn buffet, khách sẽ tự bưng đĩa thức ăn của mình vào chỗ ngồi đã được chỉ định tại bàn ăn.

9.7 Cách thức ăn một vài món

- ❑ **Bánh mì:** không cần bánh mì cũng như không dùng dao cắt, nhưng lấy tay bẻ ra từng miếng. Có thể dùng bánh mì quét thức ăn loãng trong đĩa thành một đồng nhỏ rồi dùng nĩa ghim bánh mì mà ăn.
- ❑ **Thịt có xương** (như thịt sườn heo, thịt gà, thịt chim....): không nên dùng tay, nhưng dùng nĩa và dao gỡ thịt ra ăn.

- ❑ **Tôm cua:** có thể dùng tay vì sẽ có tô nước rửa tay sau khi ăn các thứ này.
- ❑ **Cá:** nếu không có muống nữa riêng, có thể dùng muống nữa thường để ăn.
- ❑ **Sò hến:** bóc vỏ bằng cái nĩa riêng có răng sắc.
- ❑ **Canh súp:** không bao giờ dùng miệng thổi canh súp nóng cho chóng nguội. Đó là một điều hết sức quê mùa! Để húp thìa súp cuối cùng, hãy nghiêng đĩa súp cách kín đáo và thận trọng ra phía ngoài, đừng nghiêng về phía bên trong.
- ❑ **Lê, táo, hồng, đào:** dùng dao gọt vỏ, đưa dao từ phía ngoài vào trong (có loại quả có thể ăn cả vỏ), cắt thành miếng nhỏ, rồi lấy ăn bằng nĩa.
- ❑ **Chuối:** bóc vỏ, dùng dao cắt thành miếng, và dùng nĩa xúc ăn.
- ❑ **Cam:** có hai cách, một là bóc ra từng múi rồi dùng nĩa xúc ăn; hai là cắt ngang từng múi rồi dùng thìa xúc ăn.
- ❑ **Nho, anh đào, mơ:** dùng thìa nhỏ đưa từng quả vào miệng rồi nhả hạt bỏ vào đĩa.
- ❑ **Dưa hấu:** cắt ra từng miếng nhỏ rồi dùng nĩa xúc ăn.

9.8 Vài lời lưu ý chủ tiệc

- ❑ Đừng bao giờ ra chỉ thị hay tự ý rót đầy rượu vào các ly của khách. Vì làm như vậy là bất lịch sự và làm phiền lòng khách. Lúc mời rượu, chỉ rót rượu cho khách khi có sự đồng ý của người đó.

- ❑ Phải chăm lo đừng để khách thiếu món ăn, nhưng phải kín đáo kẻo có thể bị hiểu lầm là quá chăm chú vào ly rượu và đĩa thức ăn còn hay hết.
- ❑ Đừng bao giờ ép buộc khách lấy thêm món này món kia, cũng đừng bao giờ tự ý tiếp thức ăn vào đĩa của khách.
- ❑ Đừng khoe khoang về các món ăn đãi khách.
- ❑ Đừng nói xa nói gần về giá cả các thứ đã mua để đãi khách.

9.9 Vài lời lưu ý quan khách

- ❑ Không bao giờ ăn trước chủ nhà trừ khi được yêu cầu. Hãy chờ vì có gia đình có thói quen nguyên kinh trước khi ăn, do đó hãy ngồi thĩnh lặng và chờ cho mọi người sẵn sàng.
- ❑ Không mắc khăn cơm (napkin) vào cổ hay buộc vào dây thắt lưng, nhưng trải trên đầu gối (trừ khi ăn spaghetti hay những món đồ biển dễ rơi rớt).
- ❑ Không chống khuỷu tay trên bàn, trừ bàn tay.
- ❑ Không ghì quá mạnh ngón tay chỗ của bàn tay phải vào sống dao để cắt, cũng đừng cầm nĩa quá gần về phía có phần răng nhọn.
- ❑ Không liếm dao hay dĩa, cũng không dùng bánh mì để chùi dao.
- ❑ Không đổi vị thế cần dao và nĩa trừ khi mình thuận tay trái hay ăn những món như pasta và cần dùng nĩa tay phải. Thông thường thì dùng tay phải cầm dao cắt thịt và

dùng tay trái ghim thịt mà ăn. Ăn đến đâu, cắt đến đó. Có thể dùng tay phải cầm nĩa để ăn rau.

- ❑ Đừng rắc muối hay tiêu vào đồ ăn trước khi nếm, vì làm thế là tỏ vẻ gia chủ không biết nêm nếm sao cho vừa.
- ❑ Trước khi uống, phải lau miệng. Uống từ từ và đừng có tiếng kêu. Không uống một hơi để cạn chén.
- ❑ Đừng nói và cũng đừng uống khi chưa nuốt hết đồ ăn trong miệng.
- ❑ Đừng đưa tay qua mặt người bên cạnh để với lấy lọ muối hay bình nào khác. Hãy yêu cầu người bên cạnh đưa giùm hoặc nhờ người giúp việc đưa tới.
- ❑ Nếu thắc mắc về cách thức ăn một vài món vì chưa quen, thì hãy kín đáo quan sát chủ nhà và người khác ăn thế nào để bắt chước.

10. Nơi công cộng

Người lịch sự luôn biết nhường lối, nhường bước, nhường chỗ cho phụ nữ, người lớn tuổi, người mang thai, người tàn tật, người có mang theo trẻ nít

Luôn luôn đúng hẹn, đúng giờ.

Tuyệt đối giữ im lặng và trật tự trong các buổi hội họp, văn nghệ, thuyết trình.

Theo phép lịch sự, phải đến trước giờ khai mạc ít là mười mười lăm phút.

Không bao giờ ra về trước khi chấm dứt tiết mục cuối cùng.

Đến trễ về sớm là một thái độ kém cỏi, thiếu trưởng thành, tự làm cho mình bị người đời khinh khi.

Khi đứng trước mặt người khác và chưa có cơ hội gặp nhau, thì người ấy phải được giới thiệu cùng người kia. Nếu không có ai giới thiệu, thì mình phải tự giới thiệu với người chung quanh. Nên nhớ, chưa được giới thiệu là không được nói.

Giới thiệu người dưới lên người trên, người nam cho người nữ, người ít tuổi cho người lớn tuổi. Sau khi được giới thiệu, hai người hãy cúi đầu hoặc bắt tay chào hỏi nhau.

Chỉ người trên, người lớn tuổi, hoặc phụ nữ mới được quyền giơ tay ra trước để bắt tay mà thôi.

Nếu đang bị cảm cúm, chỉ chào hỏi mà không bắt tay, để tránh truyền bệnh cho người khác. Nếu có ai muốn bắt tay mình, hãy từ chối và nói lý do mình đang bị cảm cúm.

Luôn tôn trọng luật lệ và bảo vệ sự sạch sẽ chung.

Tuyệt đối không được tự ý xâm phạm đến bất cứ tài sản lớn nhỏ của tư cũng như công ở bất cứ nơi nào. Không bao giờ tự ý bẻ cành cây hay hái hoa trái ở bất cứ nơi nào khi chưa có sự đồng ý của chủ nhân.

Hãy luôn tôn trọng sự xếp hàng ở bất cứ nơi nào: Ai tới trước thì được ưu tiên, bất kể địa vị, nam nữ, già trẻ.

Đi xe hơi chung: Là chủ nhân tự lái xe, tùy nghi, mở cửa cho người đi xe chung với mình. Người được mở cửa, hãy nói lên lời cảm ơn. Và sau khi vào xe, hãy đáp lễ bằng cách mở cửa xe từ phía trong cho chủ xe.

Khi chủ lái xe, số ngồi thứ tự là: số một ở băng trên, bên cạnh chủ xe; số hai và ba ở băng dưới từ trái sang phải. Khi có tài xế lái xe, thì số ngồi thứ tự sẽ tính ngược lại.

Không được tự ý mở cửa kính, vặn đài, mở nhạc hay hút thuốc, khi chưa có sự đồng ý của các người khác cùng đồng hành trong xe.

Không lái xe ẩu, không bao giờ đậu xe chắn lối ra vô của xe khác (drive way, keep clear).

Tại các bãi đậu xe đã có đường kẻ sẵn: Hãy đậu xe cho đúng với vị trí, trong đường ranh giới đã kẻ sẵn cho mỗi xe.

Khi phải đậu xe ở những bãi đậu xe nhất thời, không có đường kẻ sẵn, biết đậu xe khéo léo, không choáng quá nhiều chỗ và biết để chừa lại các khoảng cách đủ cho các xe đang đậu chung quanh có thể ra vô dễ dàng.

Trên máy bay:

Hãy ngồi đúng chỗ của mình. Một khi đã lên máy bay và đến chỗ ngồi thì tìm cách ngồi gọn xuống ngay, đừng nên đứng chắn chỗ những người theo sau đang vào máy bay.

Luôn theo sự chỉ dẫn của người có trách nhiệm. Không mang nhiều hành lý lên máy bay vì chúng có thể làm cho bạn bức bối khi phải lấy lên lấy xuống khó khăn từ hộc chứa (locker) phía trên đầu mình. Hơn thế nữa, việc này lại là việc tỏ ra không công bằng cho những người ngồi kế bên khi mình lấy mất chỗ để hành lý của họ và họ phải để hành lý ở xa chỗ ngồi của họ.

Trên máy bay, phải móc dây an toàn trước khi máy bay cất cánh, hạ cánh và những lúc được thông báo bằng loa phóng thanh và hàng chữ "Fasten seat belt (Hãy móc dây an toàn)" được sáng lên phía trên đầu ghế ngồi. Chỉ được cởi dây an toàn ra khi hàng chữ này hết sáng.

Trước ghế ngồi, ngay trước mặt, có một bàn gấp dính liền với phía sau của ghế đằng trước, để dùng bữa hay viết lách. Khi không dùng thì gấp lên.

Ngoài ra cũng có một túi nhỏ gắn liền phía dưới chiếc bàn gấp, chứa đựng báo chí, bản chỉ dẫn trên phi cơ và túi cảm gió. Nếu ai chẳng may bị say gió thì nôn mửa vào túi ấy và lập tức đem túi ấy vào toilet, vứt vào chỗ dành riêng cho nó. Không được vứt túi ấy vào bồn cầu tiêu để tránh làm tắc nghẽn cầu tiêu.

Hai bên ghế ngồi: một bên có nút chỉnh cho ghế ngả về phía sau và bên kia có lỗ để cắm ống nghe (earphone) để nghe Radio hay TV (nếu có).

Có các lỗ thông khí và các bóng đèn phía trên đầu ghế ngồi. Chỉ được bật đèn sáng và điều chỉnh lỗ thông khí tương ứng với ghế ngồi của mình mà thôi.

Ngoài ra, cũng có một nút vẽ hình cô chiêu đãi viên. Khi muốn cần gì như báo chí, nước uống, tã cho con nít hay cần hỏi han điều chi thì ấn nút đó và chiêu đãi viên sẽ đến để đáp ứng ngay.

Khi chiêu đãi viên trao cho cái gì hay được ai giúp đỡ, hãy mỉm cười và nói "thank you (cám ơn)". Khi xin gì hãy nói "please (xin)" sau mỗi câu; Ví dụ được hỏi: Tea or coffee (trà hay cà phê)? - Trả lời: "Tea, please (xin trà)."

Nếu có con nhỏ cùng đi theo, phải để ý không để chúng làm phiền những người khác. Nếu phải thay tã cho con, nên vào phòng vệ sinh chứ không thay ngay tại chỗ ngồi.

Nếu bạn ngồi ở hạng phổ thông (economy class), ghế ngồi chật hẹp, nên để ý chỉ dùng chính chỗ để tay một bên, chứ không nên để cả hai tay cho thoải mái mà người bên cạnh không có chỗ để tay.

Phòng Toilet/Rest Room trên máy bay:

Sau khi vào, hãy nhớ cài cửa cẩn thận theo bảng chỉ dẫn: "Please lock door ---> " : Ấn nút chốt theo chiều mũi tên là cửa sẽ được đóng, đèn bên trong sẽ sáng lên, đồng thời phía cửa bên ngoài sẽ xuất hiện chữ "occupied"(có người). Nếu quên không cài then cửa, thì chữ "vacant" (không người) vẫn còn hiện ở phía ngoài cửa, và như vậy, người khác có thể đẩy cửa vào và thật là phiền toái khi bất gặp bạn đang ở trong đó!

Dùng ghế ngồi trên bàn cầu: hãy lấy ra một tờ giấy bọc ghế (seat cover) (nếu có) từ chỗ để của nó: Toilet seat disposable covers, trải nó lên trên thành cầu tiêu và ngồi lên trên. Khi đi cầu xong, hãy đẩy tờ seat cover xuống cầu tiêu rồi giặt nước theo bảng chỉ dẫn: "Toilet flush": Thường là một cần nhấn bên cạnh bảng chữ này, hoặc là nút đạp phía dưới chân.

Dùng lavabo (chậu rửa): Có 2 nút cho nước nóng (màu đỏ), nước lạnh (màu xanh). Ấn nút xuống (press), nước sẽ chảy ra. Sau khi dùng lavabo xong, ấn cần phía trên thành cầu để tháo nước dơ đi. Sau đó, lấy khăn giấy lau khô cả trên thành lẫn phía trong lòng chậu lavabo. Rồi vứt khăn lau giấy ấy vào chỗ có chữ "Towel disposal" (chỗ bỏ khăn dơ).

Nên nhớ, các thứ cần thiết cho việc vệ sinh cá nhân thường có trong Toilet như air sick bags (túi cảm gió: túi dùng khi nôn ọe), sanitary napkins (băng vệ sinh cho phụ nữ), towels (khăn mặt)... Muốn cần thứ nào, hãy lấy thứ đó bằng cách theo sự chỉ dẫn "pull (kéo ra)", hoặc "push (đẩy vào)". Ví dụ "Pull here for new sick bags !" (Kéo chỗ này ! để lấy túi cảm gió mới).

Thứ nào vào chỗ này:

- ❑ Ly giấy, giấy tissue dơ: bỏ vào chỗ có đề chữ "*Towel disposal*".
- ❑ Túi cảm gió, băng vệ sinh: bỏ vào chỗ dành cho "*Air sick bag, sanitary napkin disposal*".
- ❑ Không được vứt các thứ dơ đó vào bồn cầu tiêu. Bên trong nắp cầu tiêu thường có hàng chữ lưu ý như sau: "*Do not throw rubbish in toilet. Use waste containers provided*". Hay là "*Please do not put napkins paper towels or airsickness bags in flushing toilet*".

No smoking: Trong toilet có gắn hệ thống báo động khói thuốc, nếu hút trộm, bạn sẽ xấu hổ khi bị lôi ra. Theo luật Liên bang của Mỹ, nếu ai cố gan gây cản trở cho hệ thống khói thuốc trong toilet, có thể bị phạt tới US\$2,000.00.

11. Điện thoại

Điện thoại là một phương tiện truyền thông rất hữu ích. Dù xa cách ngàn trùng, chúng ta cũng có thể nói chuyện với nhau thật dễ dàng, để tình thân giữa đôi bên mỗi ngày một bền chặt khăng khít hơn.

Nhưng điện thoại cũng là một thứ độc hại có thể phá quấy và gây phiền toái không ít cho người khác nếu người sử dụng lạm dụng nó.

Vậy phải hết sức thận trọng khi sử dụng điện thoại, nhất là điện thoại cầm tay (mobile phone). Khi tham dự các buổi hội họp, đi coi chiếu bóng, vào nhà thờ, nhớ tắt điện thoại cầm tay. Không gọi điện thoại trong nhà vệ sinh công cộng vì không ai ở trong đó muốn nghe câu chuyện của mình. Nhớ nói vừa đủ nghe, đừng nói to như sợ người bên kia không nghe mình mà làm những người chung quanh nơi công cộng phiền lòng. Nếu nơi mình nói chuyện quá ồn ào thì cáo lỗi, xin gọi lại sau.

Trước khi gọi điện thoại cho ai ở nhà riêng, hãy nghĩ xem giờ giấc đó có thuận lợi cho người ta hay không. Nếu nhà họ có con nhỏ, 6 giờ chiều nhiều khi không phải là giờ thuận tiện cho họ, tuy nhiên nếu gọi cho một người độc thân thì đó lại khác.

Không gọi vào giờ cơm. Tránh gọi lúc quá sớm, trước 9 giờ sáng hoặc quá khuya, sau 9 giờ tối, trừ trường hợp khẩn cấp, nhưng nhớ nói xin lỗi khi làm việc này.

Tuy nhiên, dù gọi lúc nào, nên hỏi xem lúc đó nói chuyện điện thoại có thuận lợi cho người kia không trước khi mình nói vào việc mình muốn nói. Nếu cảm thấy người ta vì lễ lịch sự mà nghe điện thoại mình nhưng trong giọng nói xem ra có vẻ lơ là, không thiết tha thì nên tìm cách chấm dứt điện đàm càng sớm càng tốt.

Khi gọi ra nước ngoài, cần lưu ý về cách biệt giờ giấc giữa hai bên để không gây bất tiện cho nhau.

Không gọi cho ai trong lúc họ đang ngủ nghỉ dù là ban ngày, do đó phải lưu ý xem người mình muốn gọi nói chuyện có làm việc theo ca (shift work) hay chẳng. (Ở Whyalla, Nam Úc thời người Việt mới đến định cư vào thập niên 1980, có nhiều người Việt làm cho hãng BHP tại đây. Họ phải làm việc theo ca luân chuyển: mấy ngày làm ca sáng, rồi chuyển sang làm mấy ngày ca chiều, và rồi là mấy ngày vào ca tối rồi nghỉ mấy ngày rồi lại bắt đầu chu kỳ như trước bất kể thứ bảy chúa nhật; thế nên 1 người làm ca sáng muốn liên lạc với người làm ca chiều dù là cuối tuần nhiều khi cũng cảm thấy ngại ngùng vì chỉ sợ rằng bạn mình đang nghỉ ngơi, mình làm phiền đến bạn mình).

Tránh gọi trong giờ xem TV tin tức, hay lúc có các chương trình đặc biệt theo sở thích người mình muốn gọi, như đá banh, đua xe, đua ngựa.

Khi đến nhà ai chơi, nếu muốn dùng điện thoại của họ, không nên tự tiện mà nhớ xin phép chủ nhà trước khi dùng điện thoại của họ. Lưu ý không dùng điện thoại mượn để gọi đường xa như gọi qua tiểu bang khác hay ra nước ngoài. Trong những trường hợp như thế nên mua thẻ điện thoại để gọi để tránh tốn phí cho gia chủ.

Khi có người gọi điện thoại đến nhà chúng ta mà mình chưa biết họ là ai thì không cần xưng tên cho họ biết, chỉ cần nói: “hello”. Nếu thấy đó là một người lạ muốn chào hàng hay nói một chuyện gì mà mình không muốn nghe, thì mình không cần theo phép lịch sự mà nghe, nhưng có thể cúp ngay lập tức. Nếu họ cứ gọi lại làm phiền thì chúng ta có thể báo cho giới thẩm quyền biết.

Lúc điện thoại, khi đã tìm nói được với người mình muốn mà lại không tự xưng tên mình ra là bất lịch sự. Lại càng bất lịch sự hơn khi muốn đổ người nhận điện thoại đoán xem mình là ai!

Người Việt có một nền văn hóa cao vời, luôn tôn trọng lễ nghĩa, xử thế lịch thiệp, biết kính trên nhường dưới. Do đó, trong khi điện đàm, hãy xưng hô cho đúng. Máy điện thoại ngày nay rất bén nhạy, hãy nói êm nhẹ vừa đủ nghe. Tránh nói quá lớn như muốn chọc thủng màng nhĩ của người nghe. Nói vắn tắt, nhất là khi gọi đến các công sở.

Lời Kết

Quý đồng hương thân mến,

Chủ đích của tập sách nhỏ này là để chia sẻ với quý vị một ít điều rất cần bản về cách xử thế thông thường, mà tôi đã tham khảo trong các sách vở, cũng như học hỏi được nơi những bạn bè thân tình của nhiều quốc tịch khác nhau. Nhất là trong suốt hơn 30 năm phục vụ đồng bào tại hải ngoại, tôi được hân hạnh chia sẻ và thấu lượm những kinh nghiệm xử thế thiết thực và cần yếu này với những vị biết quan tâm đến thể diện của mình cũng như tất cả tập thể người Việt chúng ta.

Tuy đây chỉ là những cách xử thế rất thông thường trong cuộc sống hằng ngày, nhưng đó lại là những điều hết sức quan trọng. Vì đó là những cách xử thế mẫu mực đã được xã hội mặc nhiên công nhận. Những ai biết xử thế theo mẫu mực này, thì sẽ được tôn trọng như là những người lịch thiệp và văn minh.

Chúng ta là con cháu của giòng giống Lạc Việt với nền văn minh trên bốn ngàn năm. Theo truyền thống tốt đẹp của Cha Ông, người Việt chúng ta luôn chú tâm và coi trọng cách xử thế. “Tiên học Lễ. Hậu học Văn” Học văn chương, trau dồi kiến thức dù là cần thiết cho việc tiến thân; nhưng nếu đem so sánh với việc tu luyện lễ nghĩa, thì chỉ là thứ yếu.

Nếu chúng ta đã biết kiên nhẫn học hỏi để cả thế giới công nhận và ngưỡng mộ người Việt thông minh, học giỏi và thành đạt; thì nay lại cần chú tâm hơn trau dồi và thực hành nghiêm chỉnh cho chính đáng trong cách xử thế hằng ngày, để không những được mọi người công nhận là thông giỏi, mà còn được coi trọng là những người lịch thiệp khả ái trên thế giới.

Lm Âutinh Nguyễn Đức Thụ, SJ

Sách tham khảo

Adlerstein M.V, **The Penguin Book of Etiquette**, Penguins Books, 2007.

Rowe P., **Manners Magic for children**, New Holland Publishers, 2010

Baldrige L., **The Amy Vanderbilt Complete Book of Etiquette, A guide to Contemporary Living**, Doubleday & Company Inc. NY 1978.

Baldrige L., **Amy Vanderbilt's Everyday Etiquette**, Bantam Books, 1986.

Gilgallon B & S, **Modern Etiquette**, Ward Lock Limited, London 1988.

Le Folcalvez F, **A.B.C. du Savoir Vivre**, Ed. Fernand Nathan, Paris 1976.

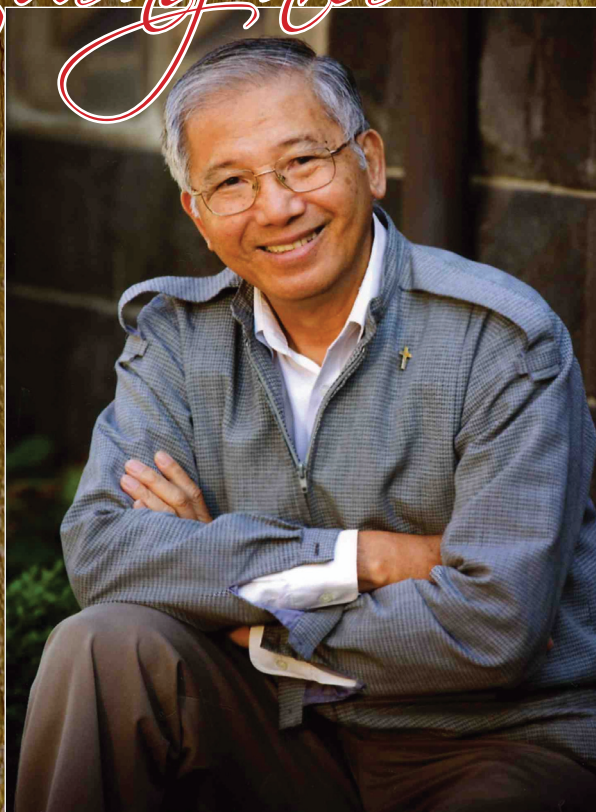
Martin J, **Miss Manners' - Guide to Excruciatingly Correct Behavior**. Warner Books Edition, 1982.

Martin J, **Miss Manners' - Guide to Rearing Perfect Children**, Penguin Books, USA 1985.

Penelope L, **Etiquette Today**. Elliot Right Way Books, UK 1985.

Post E, **Etiquette**. 14th Edition, Harper & Row, NY 1984.

Tưởng nhớ

Linh mục Âutinh Nguyễn Đức Thụ SJ
(1934-2012)